

ASTRID VAN JAARVELD

MEESTER-KNECHT IN MONTFOORTS KASTEEL

Als ik door Montfoort langs Het Kasteel loop, langs de commanderie, de kerk, de molen, de oude straten en het sluisje, dan vraag ik me af: hoe ging het er vroeger aan toe? Hoe ging de burggraaf om met zijn ondergeschikten, de molenaar met zijn knecht, en wat was de verhouding tussen de dijkgraaf en de sluismeester? Ik zie flarden film voor me, en episodes uit klassieke toneelstukken. Grote verschillen in status. Statusverschillen zijn er nog steeds, maar tegenwoordig lijken ze wat subtieler. Of is dat omdat ik nu leef?

Keith Johnstone, een autoriteit op het gebied van improvisatietheater, heeft er studie van gemaakt. Degene die de rol met een hoge status speelt, heeft overzicht en rust in zijn (of haar) manier van doen. Hij heeft aan een paar woorden voldoende, want hij wordt op zijn wenken bediend.

Hij maakt rustig oogcontact en straalt zelfvertrouwen uit.

De lage status is afhankelijk van degene met meer macht. De rol met de lage status is dienstbaar, en probeert in de gunst te blijven. Hij is sensitief en emotioneel en wil de sfeer zo goed mogelijk houden. Hij is beweeglijk en direct bereid in actie te komen. Met oogcontact is ie wat voorzichtiger, om niet onbeleefd over te komen. De hoge en de lage status zo met elkaar in de weer te zien, is overdreven en toch herkenbaar; een echte meester-knecht verhouding. Stel nu dat de verhouding om de één of andere reden verandert; de knecht weet bijvoorbeeld iets van de meester, waardoor de meester kwetsbaar wordt. En de knecht in status groeit...

Als je heel detaillistisch gaat letten op communicatie, dan zie je, en merk je zelf, dat mensen voortdurend 'meten' welke status ze ten opzichte van elkaar zullen innemen; of ze zich meer 'boven', 'onder' of 'gelijk' aan de ander opstellen. Per zin kan dat veranderen. We zijn nog even status gevoelig als altijd!

In mijn nieuwe InTouwproject, waarin ik zelf een aandeel heb in het opzetten van een opleiding trainingsacteren, of bedrijfsacteren, (www.trainingsacteren.nl) biedt kennis over deze rollen gereedschap voor de trainingsacteurs in opleiding. Als psycholoog-coach breng ik de studenten in een persoonlijk ontwikkeltraject om alle schroom te laten voor wat het is en met heel het hart het toneelspel in te zetten. Toneel inzetten om een zinvolle invulling te geven aan lessen binnen een beroepsopleiding.

Ik zie u denken: Toneelspel als middel?

Ja hoor! Toneel als middel inzetten gebeurt in een trainingsomgeving waarin iemand wil leren (bijvoorbeeld in een gespecialiseerde beroepsopleiding)

om anders om te gaan met de gegeven situatie. Er wordt dan een trainingsacteur ingehuurd om de rol te spelen van 'de klant', 'de moeilijke patiënt', 'de ouders'. Zo kan er 'live' geoefend worden en leert de student hoe zijn kennis-uit-de-boeken in het echt uitwerkt op 'de klant' (de acteur).

Om een goede trainingsacteur te worden (goed in de zin dat diegene met trainingsacteren een boterham verdient) is een stevige opleiding nodig.

In samenwerking met het Haags Theaterhuis (die de organisatie voor haar rekening neemt) en Toos Sax van der Weijden (www.explorans.nl) verzorg ik de persoonlijke groei van de trainingsacteur in opleiding. Daardoor kan de acteur, met een basis van zelfvertrouwen en een intrinsiek respect voor de mens met wie hij werkt, zijn opdracht mooi neerzetten en de verkopers-in-opleiding, managers-in-opleiding en alle andere studenten, door toneel laten groeien in hun rol.

Zo hebben we geen meester-knecht verhouding meer nodig.

Psychologische dienstverlening voor de zakelijke markt

Astrid van Jaarsveld

PHHaastrecht/InTouw

T 0348-558000

info@intouw.nl

www.intouw.nl